

Wiesław Łukawski, Ksawery Łukawski

Pozytywne strony art. 24 ustawy o działalności gospodarczej

Palestra 33/5-7(377-379), 34-37

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przeszło jedną trzecią skazanych stanowili adwokaci. Byli to: Adam Bień, Józef Chaciński, Stanisław Mierzwa, Antoni Pajdak i Zbigniew Stypułkowski.

1 lipca 1945 roku w Krakowie odbyło się ostatnie posiedzenie Rady Jedności Narodowej, któremu przewodniczył Jerzy Braun, działacz Stronnictwa Pracy. Jednogłośnie uchwałą Rada postanowiła rozwiązać Delegaturę Rządu, jak również podjęła uchwałę o rozwiązaniu Rady Jedności Narodowej.³¹

Polskie Państwo Podziemne przestało istnieć.

Adwokatura polska w służbie Podziemnego Państwa oddała mu wszystko, co najlepsze. Jej patriotyczna, obywatelska, pełna godności postawa zasłużyła na najwyższe uznanie. Niestety, po wojnie nie wszyscy adwokaci dostąpili tego uznania. Wielu spośród nich było represjonowanych, nie tylko administracyjnie, ale nawet najwyższym wymiarem kary przewidzianej w kodeksie karnym.

³¹ Stefan Korboński: Polskie Państwo Podziemne, Paryż 1975, str. 240.

Redakcja zwróciła się do kilku adwokatów z prośbą o napisanie artykułu na temat ustawy o działalności gospodarczej w związku z prawem o adwokaturze. W numerze niniejszym publikujemy cztery artykuły już nadesłane i zachęcamy Szanownych Czytelników do dyskusji nad tym tak ważnym zagadnieniem. W części urzędowej publikujemy też dwie uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 29.IV.1989 r. dotyczące tej problematyki. Artykuły zostały opracowane i nadesłane przed powzięciem uchwał.

Redakcja

1

WIESŁAW ŁUKAWSKI I KSAWERY ŁUKAWSKI

POZYTYWNE STRONY ART. 24 USTAWY O DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Artykuł omawia pozytywne strony ustawy o działalności gospodarczej na tle prawa o adwokaturze. Zachęca do specjalizacji w prawie gospodarczym i stwierdza, że ustawa o działalności gospodarczej rozszerza formy wykonywania zawodu adwokata i dopuszcza łączenie członkostwa w zespole adwokackim z udziałem w spółce lub spółdzielni.

Ustawa z 23.XII.1988 r. o działalności gospodarczej, a w szczególności treść art. 24 tej ustawy powoduje wiele emocji, jak również wiele uwag. Można zastanawiać się nad wieloma reperkusjami omawianej ustawy. W niniejszym artykule zajmiemy się jedynie niektórymi pozytywnymi stronami tej ustawy.

Na pewno trzeba przyjąć, że ustawa o działalności gospodarczej stwarza nowe możliwości wykonywania zawodu adwokata. Powinna ona spowodować aktywne włączenie się adwokatów w nurt życia gospodarczego, by służyć pomocą prawną na tych odcinkach, na których do tej pory adwokaci wykonujący zawód w zespołach adwokackich działać nie mogli.

Głównym polem działania jest obsługa podmiotów gospodarczych. Przez okres ostatnich dziesięcioleci stworzone zostały pewne stereotypy wykonywania zawodu i określony przez życie rodzaj spraw, w których adwokaci brali udział. W tym okresie adwokaci nie będący radcami prawnymi bądź nie prowadzący na zlecenie w zespołach spraw związanych z obsługą podmiotów gospodarczych nie mieli obowiązku zdobywania wiedzy wchodzącej w skład bardzo obszernego działu dotyczącego działalności gospodarczej. Uzasadnione jest zatem pewne zaniepokojenie ze strony wielu Kolegów, zarówno w zakresie możliwości zdobycia niezbędnych informacji, jak i praktycznej możliwości ich realizacji. Doskonalenie własne, jak również organizowane przez władze kooperacyjne, liczne studia i sympozja uzmysłowiły wielu Kolegom, jak ogromnej wiedzy potrzeba do praktycznego włączenia się w nurt spraw związanych z obsługą podmiotów gospodarczych. Dotychczasowe braki w zakresie wiedzy związanej z kodeksem handlowym (w zakresie obowiązującym), brak komentarzy i monografii w tej dziedzinie, częściowe opracowania dotyczące stanu prawnego, który w wyniku licznych zmian wymaga ciągłych studiów, powodują u osób, które chcą odpowiedzialnie traktować swoje obowiązki, dodatkowe bardzo poważne obciążenie w czasie, który musi być przeznaczony na studia.

Oczywiście te i inne trudności powinny być pokonane, a adwokaci powinni jak najszybciej włączać się w nurt życia gospodarczego. Niewykorzystanie tej możliwości, jej zlekceważenie może spowodować i spowoduje w myśl zasady, że nieobecni nie są brani pod uwagę, iż miejsce adwokatów zajmą inni prawnicy. W początkowym okresie jako pierwsi włączyli się w zakres *consultingu* naukowcy, gdyż oni mieli już w tym czasie stosowną wiedzę konieczną do prowadzenia poradnictwa. Wyprzedzać nas będą zapewne, lub będą podejmować starania w tym kierunku, niektórzy radcowie prawni. Na pewno trzeba przyjąć, że tylko pewien odsetek radców prawnych jest stosownie przygotowany w omawianym zakresie.

Omawiana ustawa rozszerza formy wykonywania zawodu przez adwokatów. Wielu praktykujących adwokatów traktuje jako coś normalnego i jedyne wykonywanie zawodu w zespole adwokackim. Trzeba przypomnieć, że ta forma istnieje od

trzydziestu kilku lat, natomiast uprzednio zawód nasz był wykonywany przede wszystkim w kancelariach indywidualnych. Kancelarie te skupiały niekiedy kilku lub kilkunastu adwokatów, na zasadzie swobodnego doboru.

Omawiana ustawa stwarza jeszcze inne możliwości wykonywania zawodu. A mianowicie, choć w ograniczonym zakresie obejmującym tylko sprawy z zakresu prawa gospodarczego, adwokaci mogą wykonywać zawód w spółkach i spółdzielniach. Na pewno w pierwszym okresie zainteresowanie spółkami będzie największe. Dopuszczenie przez ustawę z 23.XII.1988 r. o zmianie kodeksu handlowego (Dz. U. 1988 r. Nr 41, poz. 326) możliwości zakładania spółek z ograniczoną odpowiedzialnością w celach gospodarczych m.in. przez jedną osobę (spółki jednoosobowe z o.o.) pozwala na wykonywanie zawodu adwokackiego w takiej spółce, z oczywistym ograniczeniem zakresu działalności, prowadzącego się do spraw gospodarczych.

Regulacja prawna zawarta w wymienionych ustawach wskazuje, że adwokat chcący wykonywać zawód w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jednoosobowej, lub w ogóle w spółce lub spółdzielni, nie potrzebuje żadnej zgody ani zezwoleń ze strony władz samorządowych. Wydaje się, że byłoby niezgodne z ustawą stanowisko, które uzależniałoby podjęcie przez adwokata działalności w spółce lub spółdzielni od uprzedniego jego wpisu na listę adwokatów w tej Izbie, w której spółka lub spółdzielnia ma siedzibę. Ustawa w art. 3 stawia adwokatom w zasadzie jeden warunek — legitymowanie się odpowiednimi kwalifikacjami. Już sam fakt wpisu na listę przesądza w zasadzie o posiadaniu tych kwalifikacji przez adwokata. Musiałyby w konkretnej sytuacji zaistnieć szczególne okoliczności, które uzasadniałyby stanowisko, że dany adwokat wpisany na listę adwokatów nie legitymuje się odpowiednimi kwalifikacjami. Zakres działania spółek jest bardzo szeroki, dlatego z czasem będzie zachodziła konieczność zdobywania wiedzy specjalistycznej w ramach prawa gospodarczego. Szeroki zakres działania spółek niewątpliwie stwarza adwokatom duże możliwości zawodowe.

Trudno przewidzieć, w jakim zakresie nowy klimat gospodarczy spowoduje rozwój spółdzielczości. Niemniej jednak i w tym zakresie stworzone zostały możliwości wykonywania zawodu przez adwokatów. Dotychczasowe struktury w zasadzie eliminowały adwokatów z udziału w tej działalności.

Omawiana ustawa stworzyła obecnie możliwość łączenia wykonywania zawodu w zespole adwokackim lub kancelarii indywidualnej z jednoczesnym wykonywaniem zawodu w spółkach czy spółdzielniach w zakresie tą ustawą opisanym. Ograniczenie sprowadza się do tego, że adwokaci nie mogą pozostawać w stosunku pracy w tychże spółkach czy spółdzielniach. Nie trzeba rozpaczać, że uregulowanie to może spowodować ujemne następstwa dla zespołów adwokackich, gdyż być może, że wielu adwokatów skoncentruje swoją działalność zawodową na sprawach o

charakterze gospodarczym. Już sam rodzaj spraw wskazuje na to, że czynniki ekonomiczne będą miały duże znaczenie przy podejmowaniu decyzji. Dlatego też trzeba mieć na uwadze zarówno decyzje adwokatów, jak i decyzje kierownictwa zespołów adwokackich. Zespoły adwokackie powinny dążyć do obniżenia kosztów własnych. Pokrycie części kosztów stałych przez spółki stworzone przez adwokatów (choćby z tych zespołów), które będą za odpowiednią odpłatnością funkcjonowały w pomieszczeniach zespołów i korzystały z usług zespołu (lokal, światło, opał, obsługa telefoniczna, pewne usługi pocztowe itp.), może przyczynić się do uczynienia zespołów bardziej atrakcyjnymi miejscami wykonywania zawodu. Wydaje się, że zamiast wynajmować lokale (na godziny wolne od przyjęć w zespole) obcym spółkom, należałoby udostępnić te lokale spółkom adwokackim tworzonym w ramach art. 24 omawianej ustawy. Korzyści adwokatów działających w spółce będą oczywiście zarówno dla nich (wynagrodzenia umowne), jak i dla zespołów, do których będzie przyciągana pewna grupa potencjalnych klientów i w innych sprawach adwokackich.

Pozytywną stroną omawianych rozwiązań jest również to, że stwarza ona warunki do szlachetnej rywalizacji, co zmusza do ciągłego podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Należy spodziewać się, że dla dobrych i bardzo dobrych specjalistów z zakresu prawa gospodarczego będzie dość pracy w najbliższej przyszłości.

2

EDMUND MAZUR

NOWE DYLEMATY

Autor omawia niektóre zagadnienia stosunku ustawy o działalności gospodarczej do prawa o adwokaturze oraz ustawy o radcach prawnych.

Wstęp

Od siedemdziesięciu lat wykształcił się na ziemiach polskich stereotyp adwokata, który jest powołany i uprawniony do świadczenia pomocy prawnej. Wszystkie dotychczasowe akty prawne dotyczące adwokatury, a było ich sześć,¹ zgodnie podkreślały, że

¹ Dekret w przedmiocie Statutu tymczasowego palestry Państwa Polskiego z 24.XII.1918 r. (Dz. P. Nr 22, poz. 75), rozprządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 7.X.1932 r. -Prawo o ustroju adwokatury (Dz. U. Nr 86, poz. 733), ustawa z 4.V.1938 r. -Prawo o ustroju adwokatury (Dz. U. Nr 33, poz. 289), ustawa z 27.VI.1950 r. o ustroju adwokatury (Dz. U. Nr 30, poz. 275), ustawa z 19.XII.1963 r. o ustroju adwokatury (Dz. U. Nr 57, poz. 309), ustawa z 26.V.1982 r. -Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124).